

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

23.12.2024. – 27.12.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 30.12.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 23.12.2024. – 27.12.2024.**

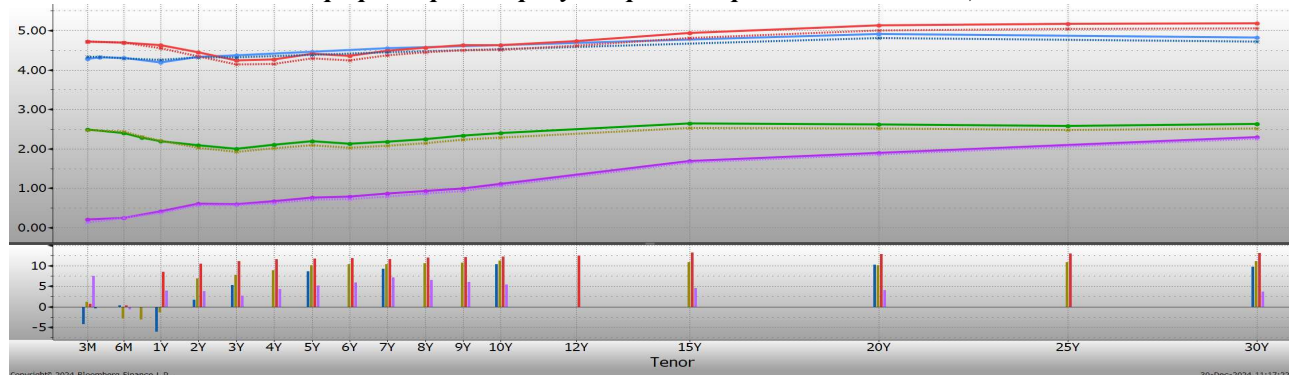
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Зона евра		САД		Велика Британија		Јапан	
	20.12.24	27.12.24	20.12.24	27.12.24	20.12.24	27.12.24	20.12.24	27.12.24
2 године	2,03	2,10	4,31	4,33	4,35	4,47	0,58	0,62
5 година	2,09	2,19	4,38	4,46	4,29	4,41	0,72	0,77
10 година	2,29	2,40	4,52	4,63	4,51	4,63	1,06	1,13

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vbillove

Доспијеће	Приноси		
	20.12.24	27.12.24	
3 мјесеца	2,567	2,565	↓
6 мјесеци	2,431	2,402	↓
1 година	2,248	2,241	↓

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 27.12.2024. године (пуне линије) и 20.12.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

Протекла недјеља у зони евра је протекла мирно без већих догађаја, уочи празника због којих су финансијска тржишта била затворена у сриједу и четвртак, док тржиште обавезница није било активно ни у уторак. На крају недјеље приноси су забиљежили раст. Приноси њемачких обавезница су повећани за 7 до 11 базних поена, приноси француских обавезница за 6 до 13 базних поена, а приноси италијанских обавезница за 2 до 10 базних поена.

Након што је изјавила да се зона евра налази “веома близу“ постизања средњорочног циља инфлације од 2%, предсједница ЕСВ Лагард је сигнализирала да би будуће смањење каматних стопа могло да буде узето у обзир уколико инфлација настави да се смањује. Тренутна стопа од 2,2% је близу циља, али је инфлација у услужном сектору и даље на високих 3,9%. Лагард се противи узвратним трговинским мјерама према САД. Члан УВ ЕСВ Маклоуф је изјавио да су људи који говоре да је неутрална каматна стопа испод 2% вјероватно у заблуди. Додао је да се сада суочавамо са више неизвјесности него у раном периоду избијања пандемије. Члан УВ ЕСВ Вујчић је изјавио да ће ЕСВ вјероватно поново смањити каматне стопе уколико надоласећи економски подаци буду у складу са прогнозама ЕСВ.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

Премијер Француске Бајру је најавио циљ да постигне договор са Парламентом у вези са буџетом за 2025. годину, који би смањио дефицит земље на близу 5%, ниво који је његов претходник безуспјешно покушавао да постигне.

Истраживање Њемачког економског института IW је показало да пословна удружења Њемачке тренутну ситуацију виде као лошију у односу на прошлу годину, те и даље остају песимистични у вези са изгледима за 2025. годину. Високи трошкови енергије, рада и материјала, заједно са претјераном бирократијом, наводе се као изазови за компаније. Такође, неизвјесна ситуација на глобалном нивоу те политички хаос на домаћем тржишту спутавају извоз и инвестиције. Половина испитаника очекује да ће доћи до смањења броја радних мјеста, посебно у секторима као што су производња гвожђа и челика, механички инжењеринг, те грађевина. Предсједник Њемачке је распустио Парламент, што је званично отворило пут пријевременим изборима заказаним за 23. фебруар.

Табела 3: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. Бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	БДП – Холандија (Q/Q) финал.	III квартал	0,8%	0,8%	1,1%
2.	БДП – Шпанија (Q/Q) финал.	III квартал	0,8%	0,8%	0,8%
3.	Произвођачке цијене – Ирска (Г/Г)	НОВ	-	2,1%	-1,7%
4.	Произвођачке цијене – Шпанија (Г/Г)	НОВ	-	0,9%	-3,9%
5.	Малопродаја – Шпанија (Г/Г)	НОВ	3,0%	1,0%	3,4%
6.	Стопа незапослености – Финска	НОВ	-	8,1%	8,1%

САД

Финансијско тржиште у САД протекле недјеље је било релативно мирно због сезоне празника. Почетком недјеље објављена је вијест да је актуелни предсједник САД Бајден потписао Закон о потрошњи, без којег би се милиони државних службеника суочили са неплаћеним одсуством или радом без плате. Нацрт закона финансира Владу до 14. марта 2025. О захтјеву новоизабраног предсједника Трампа за подизање горње границе дуга, којем се противе неки демократи и републиканци, расправљаће се следеће године. Фед је саопштио да ће ревидирати своје тестове на стрес великих америчких банака како би се “изгладиле” промјене у потребном нивоу капитала из године у годину. С друге стране, банкарска и пословна удружења су тужила Фед због годишњих тестова на стрес централне банке, те су истакли да траже више транспарентности и доприноса у начину на који се правила усвајају. Удружења, укључујући Институт за банкарску политику и Америчко удружење банкара, тврде да су критеријуми Феда за тестове осмишљени у тајности и да производе “колебљиве и необјашњиве захтјеве и ограничења на капитал банке”.

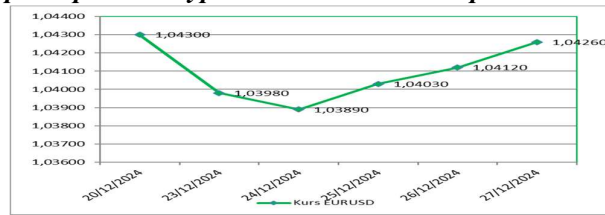
Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	21. дец	223.000	219.000	220.000
2.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	14. дец	1.881.000	1.910.000	1.864.000
3.	Индекс повјерења потрошача	ДЕЦ	113,2	104,7	112,8
4.	Индекс грађевинских дозвола (М/М) Ф	НОВ	-	5,2%	-0,4%
5.	Продаја нових кућа (М/М)	НОВ	9,7%	5,9%	-14,8%

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је благо апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0430 на ниво од 1,0426.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

GBP је показала већу отпорност у поређењу са другим значајним валутама, те је изгубила само 1,5% на вриједности у односу на USD од почетка године. Министрица финансија Ривс потврдила је да постоје значајни изазови у процесу поправљања економске ситуације, те да нови буџет има за циљ обезбјеђивање одрживог дугорочног раста. Према наводима Bloomberg-а, Велика Британија ће се у 2025. години суочити са новим изазовима који ће тестирати отпорност економије. Земља је у другој половини текуће године искусила драматичан губитак замаха у економском развоју. Влада планира да повећа свакодневну потрошњу и инвестиције у 2025. години како би подржала економију. Очекује се да ће раст бити бржи него у 2024. години, али не пуно. Повјерење потрошача се благо поправило, али је и даље испод историјског просјeka и нивоа на којима би требало да буде. Штедња је значајно порасла. Bloomberg сматра да ће Трамп користити стратегијски приступ при увођењу тарифа, те да ће увођење бити постепено. То значи да директан утицај тарифа на БДП Велике Британије неће бити значајан и да ће бити видљив тек 2026. године. Такође, према Bloomberg-у, ВоЕ ће вјероватно смањивати референтну каматну стопу квартално у 2025. години, те ће она на крају године износити 3,75%.

Велика Британија поново разматра рок који је постављен за престанак коришћења аутомобила на бензин и дизел (до 2030. године), због забринутости у вези са могућношћу испуњавања квота за електричне аутомобиле. Намјера је да се пружи више подршке овом плану, уз задржавање истог рока и разматрање продаја хибридних аутомобила до 2035. године. Опрезни приступ ВоЕ смањивању каматних стопа допринио је томе да GBP остане релативно јака. Инвеститори су фокусирани на даљу путању каматних стопа ВоЕ и домаћу економску политику у условима несигурности у вези са трговинским политикама новог предсједника САД Трампа и економским изгледима у Великој Британији.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Биланс текућег рачуна (у млрд ЈПУ)	III квартал	-23,0	-24,0
2.	БДП (Г/Г) Ф	III квартал	1,0%	0,7%
3.	Приватна потрошња (Q/Q) Ф	III квартал	0,5%	0,4%
4.	Јавна потрошња (Q/Q) Ф	III квартал	0,6%	0,8%
5.	Извоз (Q/Q) Ф	III квартал	-0,2%	-0,9%
6.	Увоз (Q/Q) Ф	III квартал	-1,5%	5,8%

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио благи пад са нивоа од 0,82970 на ниво од 0,82901. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD благо повећан са нивоа од 1,2570 на ниво од 1,2578.

ЈАПАН

Министар финансија Јапана Като је изјавио да ће предузети одговарајуће мјере против прекомјерних флукуација на девизном тржишту, те да ће блиско сарађивати са страним властима. Bloomberg је извјестио

да су фондови оптимистични у вези са курсем USDJPY, предвиђајући раст од 5% у наредним мјесецима. Хеџ фондови су повећали трговину опцијама са узлазним трендом након одлука Феда о агресивној монетарној политици и слабије политике ВоЈ.

Јапан планира да смањи емисију штетних гасова са ефектом стаклене баште за 60% до 2035. године. Да би се емисија свела на нулу, Јапан би морао да укупно уложи у свој енергетски сектор 7,7 милијарди USD до 2050. године како би финансирао нискокарбонске ресурсе и инфраструктуру. Кихара је изјавио да не види већи негативан утицај виших каматних стопа на дужнике, јер се стабилна политика ВоЈ одвија као резултат бољег економског здравља. Приноси државних обавезница Јапана су у петак порасли дуж цијеле криве, што је подстакнуто очекивањима тржишта у вези са даљим повећањима каматних стопа ВоЈ и прилагођавањима портфолија на крају године који указују на могућност промјене у монетарној политици. Записник са децембарског састанка ВоЈ је показао да су чланови MPC били подијељени када је у питању гласање за и против повећавања каматних стопа. Гувернер Уеда је избегавао да да јасан сигнал о томе да ли ће доћи до повећања каматних стопа у јануару, истичући потребу да се посматрају економски услови и ризици. Јапан је одобрио рекордни буџет од 115,54 билиона JPY за фискалну 2025. годину због трошкова за друштвено осигурање и одбрану. Очекује се да ће укупан дуг Јапана премашити удвостручени износ БДП-а ове земље. Министарство финансија планира да повећа продају државних обавезница први пут у посљедње четири године.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Продаје широм земље (Г/Г) НОВ	-	3,4%	-0,7%
2.	Индекс произвођачких цијена у сектору услуга (Г/Г) НОВ	3,0%	3,0%	2,9%
3.	Водећи индекс Ф ОКТ	108,6	109,1	108,9
4.	Коинцидирајући индекс Ф ОКТ	116,5	116,8	114,0
5.	Поруџбине машинских алата (Г/Г) Ф НОВ	3,0%	3,0%	9,4%
6.	Стопа незапослености НОВ	2,5%	2,5%	2,5%
7.	Однос бр. слободних радних мјеста и бр. пријављених радника НОВ	1,25	1,25	1,25
8.	Стопа инфлације у Токију (Г/Г) ДЕЦ	2,9%	3,0%	2,5%
9.	Стопа темељне инфлације у Токију (Г/Г) ДЕЦ	1,9%	1,8%	1,9%
10.	Малопродаја (Г/Г) НОВ	1,5%	2,8%	1,3%
11.	Индустријска производња (Г/Г) П НОВ	-3,2%	-2,8%	1,4%
12.	Индекс започетих кућа (Г/Г) НОВ	-0,1%	-1,8%	-2,9%

JPY је током протекле недјеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 163,12 на ниво од 164,59. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 156,31 на ниво од 157,87.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

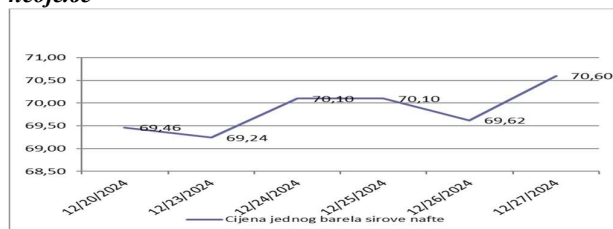
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 69,46 USD (66,60 EUR).

Тржишта су током претходне недјеље била прилично мирна услед празничне атмосфере. На почетку недјеље цијена нафте је благо смањена како је USD апрецирао, а инвеститори одмјерили пријетњу новоизабраног предсједника Трампа да поново успостави америчку контролу над Панамским каналом. Предсједник Панама је одбацио Трампову тврдњу да Панама наплаћује “превисоке“ накнаде. Апрецијација USD након што је избјегнуто затварање Владе САД је, такође, смањила потражњу за нафтом. У уторак је цијена нафте повећана, након што је API објавио податке према којим су залихе нафте у САД пале за 3,2 милиона барела током недјеље која је завршила 20. децембра. У сриједу је тржиште нафте било затворено због празника, док је у четвртак цијена благо смањена у односу на претходни радни дан. Извоз сирове нафте из САД у Кину значајно је смањен ове године, за скоро половину, на 81,9 милиона барела. Сходно томе, Кина је пала са мјеста другог највећег купца америчке нафте прошле године на шестог по величини ове године. Раст цијене овог енергента крајем недјеље био је подстакнут очекивањима објављивања нижих залиха сирове нафте у САД, те оптимизмом у погледу економског опоравка Кине.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 70,60 USD (67,72 EUR), што представља раст од 1,64% на недјељном нивоу.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

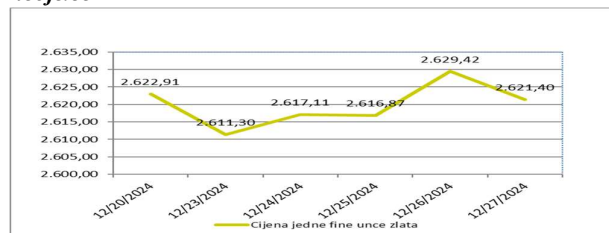
На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 2.622,91 USD (2.514,77 EUR).

Апрецијација USD и раст приноса америчких државних обавезница, након договора о буџету, који је у посљедњем тренутку спријечио затварање Владе САД, су се одразили на смањење цијене злата на почетку недјеље. У уторак се цијена злата кретала у уском распону, док су тржишни учесници разматрали вјероватноћу споријег темпа смањења каматних стопа Феда следеће године. Тржиште злата је било релативно мирно у сриједу, када је већи број финансијских тржишта био затворен због празника. Након раста у четвртак, на крају недјеље цијена злата је забиљежила смањење под притиском раста приноса америчких државних обавезница. Повишени приноси државних обавезница умањили су привлачност полуга, док је фокус тржишта и даље на потенцијалној инфлаторној политици новоизабраног предсједника Трампа и њеном утјецају на изгледе Феда за 2025. годину.

Ове године цијена злата је у више наврата достигла рекордне вриједности, забиљеживши раст од око 28%, подстакнут снажним куповинама централних банака, геополитичким тензијама и ублажавањем монетарне политике од стране водећих централних банака. Такође, изгледно је да ће на годишњем нивоу цијена злата забиљежити највећи раст од 2010. године.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.621,40 USD (2.514,29 EUR), што представља благи пад од 0,06% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

Одрџање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.